

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 ft — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 ft — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 ft — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 ft — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Még egyszer a kassai püspök külön körleveléről.

A magyar püspöki karnak közös körlevele helyett Bubics Zsigmond kassai püspök külön körlevelet adott ki. Ő is elítéli a polgári házasságot s általán az egyházpolitikát. Másként már csak a következetesség szempontjából sem tehet; hisz a múlt évi közös pásztorlevelet ő is aláírta. Hanem — és hic Rhodus hic salta — a kulturharcztól való félelmében, a befejezett tények logikájának hódolva, szeretné feladatni a törvényes harcot. Pedig tulajdonképpen még teljesen befejezett tények sem forognak fenn. Ez a rövid tényállás, melynek hatása alatt elménkben a gondolatok és szívünkben az érzelmek egész árja kergeti egymást és mégis legjobban mélységesen hallgatni szeretnénk, ha hivatásunk engedné; különösen akkor, mikor mint egy napi lapban olvassuk, illetékes helyen gondoskodtak arról, hogy a liberalis lapokban zengjen az ének, zengjen a dal a szerény véleményünk szerint Herestratesi dicsőségről.

Mi azonban nem birván joghatósággal a püspök ur fölött, nem fogjuk megítélni őt. Van főnöke, aki megítélje s reméljük, meg is fogja ítélni. Még csak a fraterna correctio czimén sem kívánhatunk a keresztény szeretet törvénye alapján a fedés jogával élni. Csak azon rövid megjegyzést tesszük a kassai püspök urnak a magyar katolikusságnak Istentől rendelt vezérkarától különlegesen álló politikájára, hogy sokkal kisebb pont köztudomás szerint az említett vezérkarban a kassai püspök ur, hogy sem a Jézus Krisztus földi helytartójának helyeslésével találkozott irányban s uton haladó egész magyar püspöki kar álláspontjával szemben az ő külön álláspontjának, melynek megítélésétől tartózkodunk, valami kiváló sulya volna azon kívül, hogy világosan dokumentálta az egyetértésben az erő nagy

elveinek megbontását s hogy hol kell keresni a püspöki kar küzdelmének egy fő nehézségét.

Egy pár kétségtelen bizonyíték felemelésével tartozunk állításunknak.

Nem első nyilvános különlegessége a kassai püspök urnak a mostani, habár a vezéregyéniségek közzé köztudomás szerint soha nem tartozott.

Még képviselő korában a középiskolai törvényjavaslat bizottsági tárgyalása alkalmával cselekedte meg az elsőt. Esorok írója annak idején saját szájából hallotta mentegetőzését.

A második az egyházpolitikai küzdelem kezdetén, a februári rendeletnek püspöki körlevelben való, mint most már számbavehető körök előtt világosan áll — katolikus hitbe ütköző közlés módja volt. Köztudomásu, hogy ezt is rendbe hozta, vissza szivatta a püspök ur.

Alig tudjuk visszatartani a tollunk alá tóduló gondolatokat, melyek a körlevél részleteit kívánnák bírálólólag megvilágítani, de hívek maradunk eleve kijelentett álláspontunkhoz, csak mélységes fájdalommal szívünkben azt jegyezzük meg végbefejezésül, hogy midőn ezek után az apostolnak a filipiekhez írt emeszavait olvassuk a körlevélben: »a miket tanultatok és vettetek, hallottatok és láttatok tőlem, azokat cselekedjétek« (4. 9.) nekünk sz. János Apostolnak szavai jutnak eszünkbe, miket a jelenések könyvében írt, de a püspöki méltóság iránt tartozó tiszteletet valló álláspontunknál fogva, azokat is csak bánatos lelünkben forgatjuk.

Katholikus pap.

Politikai hírek.

A király első kézírata, amely a válság elintézésében kelt, az amelylyel a király Bánffy-t kinevezte. A kabinetiroda hétfőn délelőtt elkészítette volt már ezt az

okmányt, melyet ő Felsége Bánffy előtt aláírt. Wekerle volt miniszterelnök ellenjegyzése csak később történt meg.

*

Bánffy új kabinetje e héten szombaton fogja magát bemutatni az országgyűlésen.

*

Wekerle Sándor miniszterelnök csütörtökön bucsuzik el a miniszterelnökség tisztviselő karától, amikor Tarkovich József államtitkár lesz a tisztikar szónoka. — Ugyanaz nap mond bucsut Wekerle a pénzügyminiszteriumnak is. — Hieronymi Károly szintén csütörtökön válik meg a belügyminiszteriumtól. — Eötvös Loránt már tegnap bucsuzott el a kulturminiszterium tisztviselőitől.

*

Szilágyi Dezső csak akkor fog majd nyilatkozni az iránt, hogy elfogadja-e a képviselőház elnöki tisztségét, ha az új kormány már bemutatkozott a háznak.

*

A kormány kinevezésével számos képviselői mandatum veszt el a gazdáját. A miniszterek közül lemondani kötelesek a mandátumukról: Bánffy Dezső mint a szilágysomlyói, Lukács Gyula, mint a magyar igeni, Wlassich Gyula, mint a csáktornyai, Perczel Dezső, mint a bonyhádi, Erdélyi Sándor, mint a dunaszerdahelyi s Dániel Ernő, mint a pancsovai kerület képviselője. — Az új választásnál valószínűleg mindegyik miniszternek akad ellenjelöltje s könnyen megeshetik egyiknek-másiknak a mandátumában kerül a miniszterség.

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 16,

A Magyar Állam a Bánffy kabinettel foglalkozik s azt állítja róla, hogy ilyen szellemi szegény miniszteriuma még soha sem volt Magyarországnak. Egyenként tárgyalja az új miniszterek képességét s arra az eredményre jut, hogy Dániel Ernő kivételével az egész kabinet semmit sem ér.

A Hazánk a francia kabinet bukását tárgyalja s konstatálja, hogy Franciaország a bukás szélén áll, nagy jellemei és kiváló tehetség.

gei ritkulnak s az erkölestelenség ijjesztő mérvet kezd ölteni, oly kormányra lesz tehát szükség, mely reformálja a nemzetet erkölcsiében, hogy megmentse az országot. Az egész világ érdeke követeli ezt.

Az **Egyetértés** a megbukott francia kormányról beszél. Dicséri kifejtett rendkívüli erélyességét, hogy rövid kormányzati ideje alatt is éles késsel vágott bele a közélet minden fekélyes sebébe s kiméltelenül üldözőbe vette azokat, kik szép czímek alatt a közvagyon megkárosították, de a francia politikusok a mások vétkeért is a kormányt szokták felelőssé tenni s ez volt a Dupuy kabinet fatuma is.

A **Budapesti Hírlap** az ellenzék jövődő magatartásáról vezércikket. Itt az ideje s a jó alkalom, hogy az ellenzék végre tömörüljön s a kormánypártot megbuktassa végleg és alaposan, hogy többé fel ne támadhasson.

A **Magyar Hírlap** a szászok magatartásáról szól Bánffyval szemben. Erélyes eszközökhöz kell nyulni, hogy a nemzetiségi kérdés újból vehemensebbül ki ne törjön.

A **Nemzet** a francia kormány bukását tárgyalja. Szerinte csak az összes köztársasági elemek egyesülése hozhat jót Franciaországra.

A **Nemzeti Ujság** az új miniszterek eddigi magatartásával foglalkozik. Rendkívül elítéli az egész kabinetet, mely csupa tehetségtelen és valástalan emberekből áll.

A **Pesti Hírlap** a lelépő kabinetéről beszél s nagy dicsérettel emlékezik meg a Wekerle kormány egész politikai működéséről és elért eredményeiről.

A **Pester Lloyd és Neues Pester Journal** a francia kormányválsággal foglalkozik s mindkettő sajnálja az elbukott kormányt, mely nagyon sok szolgálatot tett Franciaországnak.

A **Magyarország** a lelépő és az új kormányt gunyolja s azt mondja, hogy ha ez még továbbra is így folytatódik, ekkor nemsokára kétszázötven penzionált miniszter lesz a liberális pártban. A mostani világban szerinte a stréberk haladnak csak, kik nagyhangú frázisokkal élnek, tudományuk nincs, tenni nem tesznek semmit, csak mindig a saját személyüket tolják előtérbe, s hogy aztán az ily emberektől mit lehet várni, arra könnyű megfelelni.

Népkonyhát Nagyváradnak!

Egy rendkívül nemes lelkű intézményre hívjuk fel Nagyvárad társadalmának figyelmét, mely még csirájában van ugyan, de ha megvalósul, úgy Nagyvárad egy valóban humanus intézménnyel lesz gazdagabb, mely sok szegényt fog megmenteni a társadalomnak és sokat fog visszatartani a büntől.

Ismeretes dolog, hogy ilyenkor télviz idején, mily sok bajjal, nyomorúsággal kell megküzdenie a szegény embernek. Napszámba nem igen lehet járni, vagy ha kerül is dolog valahol, télen a napibér igen csekély.

Az a szegény munkás, kinek pedig egyéb kereset forrása nincs, mint két karja, kénytelen ilyenkor a legnagyobb nélkülözések között élni, hogy magát fenntartsa; hátmég mit tegyen az olyan munkás, kinek önmagán kívül gyakran még nagyszámu családját is fenn kell tartani. Napszámja, ha akad is, de legtöbbször esetben nem akad, nem elég arra, hogy bármily szűken összehúzódva él is, magát vagy családját kellőképpen táplálja. Pénze nincs, hitelbe nem kap semmit, dolog után hiába jár, a minék vége rendszeresen aztán az, hogy esetleg lopásra is vetemedik, mert élni mégis csak kell s hiába az éhség rossz tanácsadó s sok szegény ember még örül, ha börtönbe kerül, mert így legalább van ételme, szállása egy bizonyos időre. Hogy aztán egy ilyen munkás családnak milyen lesz a családi élete, azt könnyű elképzelni. — A gyermekek elzültenek, koldulásból vagy lopásból élnek, kik pedig, némi segítséggel, tisztességes munkások vagy iparosokká válnának.

Mindez nem kerülte ki Nagyvárad egyik nagylelkű emberbarátjának, dr. Grósz Albert szemorvosnak figyelmét, ki ezelőtt pár héttel felvetette az eszmét, hogy Nagyváradon állítsanak fel egy népkonyhát, hol a szegények napjában egyszer, esetleg kétszer is, meleg főtt ételt kapjanak teljesen ingyen.

Dr. Nogáll János nagyrépost a tervről értesülvén, azonnal nagyobb összeget adott a terv létesítésére, melyből a Ferdinánd-utczán a Vincze intézetben, már fel is állítottak egy ilyen kibebbszerű népkonyhát, melynek áldását a

szomszédos utcák szegényei már napok óta élvezik. A nemeslelkű tettet felesleges dicsérnünk, de még is megteesszük, hogy ezzel is felhívjuk a nemeslelkű emberbarátok figyelmét a humanus intézményre, mert egy ember bármennyit tesz is, egy ily költséges intézményt nem tarthat fenn egyedül; kivált pedig Nogáll püspök, kiről épen a multkor irtuk meg, hogy hány árvát tart és nevel fel évenként teljesen a saját költségén.

Még csak négy-öt hasonló adomány kell, s ez elég lesz arra, hogy Nagyvárad összes szegényei egy egész télen át naponként meleg ételt kapjanak.

A koldusápoló intézet igazgatósága már fel is ajánlotta, hogy az ebédet teljesen díjtalanul megfogja naponként főzni és kiosztja az arra valóban érdemes szegények közt. Adományokat erre a célra természetben is nagy köszönettel fogadnak. Így p. o. főzeléket, zsirt, lisztet stb.

Nagyvárad város közügyei.

A gázvilágítás kiterjesztése.

(Sz.) A gázvilágításnak Nagyvárad város egész területére való kiterjesztése most a legkedvezőbb stádiumba jutott.

Nagyvárad város azon részeinek, melyek a világítás hiányossága folytán fejlődésükben megvannak akadályozva, eléggé ki nem fejezhető hálájára tarthat számot a város főszámvevője, ki e kérdést a legjobb mederbe terelte s alant közölt előterjesztésével a helyes megosztás elvét tüzte ki napirendre.

A kérdés előzményei röviden ezek: A mult évben a nagyvárad városi gáztársulat ajánlatot tett a városi tanácsnak, hogy a Bémer-tértől a köz-kórházig terjedő fő-utczai rész gázlámpáit, számszerint 38-at, Auer-féle égőkkel ellátja, ha a város a légszesztöbbletet megfizeti, slámpánként kezelés ezimen 1—1 krajczárt fizet a társulatnak.

A javaslatra első sorban Kappel György világítási felügyelő nyilatkozott. Kísérletei alapján kimutatta, hogy az Auer-égőkkel ellátott

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Az időszámítás.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Nemrég léptünk be a keresztén aera 1895. évébe. Ebből mindenki azt következteti, hogy Krisztus 1895. év előtt született. Pedig a dolog nem úgy áll; soha se fiatalítsuk magunkat! A chronologia kiderítette, hogy Krisztus a keresztény időszámítás kezdeténél legalább két, de alkalmasint öt évvel előbb született, tehát jelenleg Kr. szül. után legalább is 1897-et de talán 1900-at kellene írunk.

A kereszténység első századaiban a keresztények is épp úgy számították az időt, mint a pogány népek, melyek közt laktak: nyugaton főleg Róma építésétől (ab serbe condita), Görögországban Olympiasok szerint, Ázsiában a Seleneidák aerája szerint (Kr. e. 311. évtől). Azonkívül divatban volt az uralkodók évei szerinti és a csillagászati korszakok (nap- és holdkör, római időszám) szerinti számítás.

Kr. u. a VI. században Dionysius Exiguus apát hozta divatba az ur megtestesülésétől (ab incarnatione Domini) való időszámítást, mely azonban csak Nagy Károly császár idejétől fogva terjedt el. Később e számítása is annyiban módosult, hogy Jézus megtestesülése helyett születésétől számítottak.

A Dionysius-féle időszámítás első éve Róma építésének 754. éve, (továbbá a julianus korszaknak 4714. éve, a 194. Olympius 4.

éve, a holdcyclus 2. éve). Mikor Dionysius a megtestesülés évét vette első évnék, tehát feltételezte, hogy Krisztus fogantatása U. C. 754. márcz. 25-én, születése pedig 754. decz. 25. történt.

E föltevés azonban határozottan hibás. Lássuk csak minő támaszpontok vannak Jézus születési évének meghatározásához.

Az evangéliumok e kérdésben többféle chronologiai adattal szolgálnak, melyek közül legfontosabbak a következők. Jézus született a) a Jnirinius-féle népszámlálás idejében, b) Heródes király napjaiban, c) tanítóul fellépett »mintegy 30 éves« korában Tiberius 15-ik esztendejében.

Az első Jnirinius-féle népszámlálás 750 és 753 közt volt: mert ekkor volt Jnirinius első izben szyriai procurator 753-ban már M. Lollius volt helytartó és így Krisztus, kinek anyja éppen a népszámlálásra utazott Betlehembe, nem születetett 753. után.

Másik kiindulási pont Jézus születés évének meghatározásában Heródes halálának éve. Josephus Flavius szerint Heródes a 184. Olympias alatt (710—714. U. C.) C. Domitius Calvinus és C. Asinius Pollio konzulsága alatt vagyis 714. U. C. lett senatus határozattal zsidók királyává. Ezentul uralkodott Josephus Flavius szerint 37 évig, tehát meghalt 750. U. C. Heródes halála után fia Heródes Antipas lett galileai tetrarcha, kit 792. U. C. Caligula császár letett és Lyonba száműzött. De ezen tetrarchának uralkodása 43. évéből még három pénz maradt fenn, tehát már 750-ben át kellett vennie az uralmat.

Más támaszpontot is nyújt Josephus Flavius Heródes halálának meghatározásához. Heródes betegsége alatt holdfogyatkozás volt, Heródes pedig meghalt mintegy két nappal a husvét előtt, mely azon évben ápril 12-én kezdődött. Heródes halála tehát ápril elejére esik. Azon fordul meg tehát a kérdés, mikor volt ama holdfogyatkozás, melyről Josephus beszél, 750. évben csak egy Palesztinában látható holdfogyatkozás volt márczius 12—13 közt éjjel; 751-ben pedig egy holdfogyatkozás sem volt Palesztinában látható. 752-ben holdfogyatkozás volt jan. 20-án és július 16/17. Az utóbbi azonban számításba sem jöhet, mert nem esett az év elejére; az előbbi pedig nem látszott Palesztinában. 753-ban ismét jan. 9/10 és július 5/6 volt holdfogyatkozás. De itt csak az előbbi jöhet tekintetbe. Tehát csak két holdfogyatkozásra gondolhatott Josephus: a 750. márcz. 12—13-ikira, és a 753. jan. 9—10-ikira. Az előbb esetben Jézus 749. decz. 25-én, vagy 750. elején született.

Némelyek azonban Heródes halálát U. C. 753-ra teszik. Ugyanis a Josephus említett holdfogyatkozás és a husvét közt oly sok esemény ment végbe Josephus Flavius szerint, hogy arra egy hónap nem elég. A lázadók kivégeztettek, Heródes betegsége rossz fordulatot vett, orvosokat hívtak, a király fürdőre ment és azt használta, a fürdő nem használt stb. Már pedig ha a 750-iki holdfogyatkozásból indulunk ki, akkor csak egy hónap áll rendelkezésünkre (márcz. 12 — ápr. elejéig). Lehet azonban, hogy Josephus mint szekta, tárgyi összeköttetésben említ oly dolgokat is, melyek már előbb tör-

gázlámpák, bár ép annyi gázt fogyasztanak el, mint égő nélkül, világítási erejükben több, mint 300%-ot nyernek, úgy, hogy egy ilyen égővel ellátott lámpa 52—69 gyertyafénynyel ég.

Rimler Károly főkapitány tekintettel a lámpák elhelyezésére, ajánlja a javaslat elfogadását.

Ily előzmények után került az ügy Ragány János főszámvevőhöz, ki a kérdést alkalmasnak tartotta arra, hogy ezzel kapcsolatosan felvesse a gázvilágításnak az egész városra való kiterjesztését a következő közérdekű előterjesztésben:

Nagyvárad város főszámvevőjétől.

1547. sz./1894.

Tekintetes Tanács!

A 17739./1894. sz. végzésben azon utasítást nyertem, hogy a főutcán levő gázlámpáknak Auer-féle izzó lámpákkal történendő felcserélése által igényelt kiadási többlet fedezetét jelöljem meg.

A közleményekből kitűnőleg, a jelzett szerkezettel 38 lámpa volna felszerelendő, s így napi átlagos $6\frac{3}{4}$ órasi égési órával számítva, a légszesz gyár által az Auer-féle izzók alkalmazásáért lámpánként és óránként követelt 1 krnyi díjtöbbletből körülbelül 936 frt 22 és fél kr évi kiadási többlet merülne fel.

Ambár ezen kiadási többlet a költségvetés XIV. fejezetének 1 tétele alatt felvett összegben, hol a közvilágítás fejlesztésére való tekintettel az eddig alkalmazott lámpák száma arányában tényleg szükséges összegnél már évek óta s így a jelen évre is magasabb kiadás irányoztatott elő, — fedezetet találna is: mindazonáltal, miután közutomású dolog, hogy városunknak még igen nagy számu és pedig olyan utcáiban, amelyek a közlekedést más oldalról biztosító kövezettel sincsenek ellátva, csak kőolaj lámpák s ezek is hézagosan vannak alkalmazva; bármennyire óhajtanánk tartanám is különben, hogy a város egyik legélénkebb forgalmu és díszes utcája minden igényeket kielégítő módon legyen világítva: ily tetemes és állandó megterheléssel járó intézkedést ez idő szerint és mindaddig míg a város egész területe megfelelő világításban nem részesíthető, az osztó igazsággal ellentétben állónak kellene tartanom; minélfogva a főutczára nézve az Auer-féle izzó lámpák alkalmazása iránt tett ajánlat elfogadásához részemről nem járulhatok.

Ugyanezen alkalmat felhasználandónak vélem azonban arra, hogy az utczai világítás immár közóhajtt képező fejlesztése és javításának kérdése előtérbe helyeztessék.

Erre nézve szükségesnek tartom, hogy addig is, míg a város egy részében már régóta alkalmazva levő légszesz világítás, más előnyösebb világítási móddal felcserélhető lenne, a légszesz világítás lehetőleg a város egész területére kiterjesszessék.

E czélból tisztelettel indítványozom, miszerint méltóztassék a tek. tanács kebeléből egy bizottságot kiküldeni, melynek feladatát képezné:

1. Revízió alá venni a jelenben légszesz csőhálózattal ellátott területet és a légszesz gyárral jelenleg érvényben álló szerződést.

2. Meghatározni, hogy a légszesz világítás általánossá tétele érdekében a csőhálózat, mely utcákra és mily méretek szerint lenne lefektetendő; meghatározni továbbá, hogy az újabb hálózaton utczánként hány kandeláber, illetve, hány fali lámpás alkalmazása válnék szükségessé?

3. Megjelölni azon pontozatokat, melyek a jelenleg fenálló szerződésben, a város érdekében megváltoztatandók lennének.

4. A városunk területére berendezett légszesz gyár tulajdonosaival, vagy megbízottjaikkal érintkezésbe lépve, szabatos és kötelező nyilatkozatokat beszerezni arra nézve, hogy a légszesz csőhálózat kiterjesztését milyen feltételek mellett volnának hajlandók létesíteni, a város közönségének azon érdeke, hogy a légszesz világítási rendszert hova hamarabb előnyösebb rendszerrel cserélhesse fel, minő feltételek mellett volna megóvható; az újabb kötetendő szerződés tartama alatt is a csőhálózat kiterjesztése vagy áthelyezése minő feltételek alatt lenne eszközölhető; a kötetendő szerződésnek a város részéről való időközi felbontása esetleg zóna rendszer szerint változó minő anyagi áldozatok, vagy kárpótlási összegek fejében következhetnék be, stb.

5. A ily irányban lehető sürgősen meg-ejtendő tárgyalások eredményéről kimerítő és a saját véleményes javaslatával is kiegészített jelentését benyújtani; melynek során különösen kiemelendő lenne: ha vajjon a légszesz világítás általánossá tétele egy részről minő megtakarításokra és más részről minő újabb kiadásokra vezetne?

Nagyvárad, 1895. jan. 15.

Ragány János.

*

Melegen ajánljuk e kérdés tanulmányozását a bizottsági tagok figyelmébe az elhanyagolt városrészek nevében.

A mai állapotot segíteni kell. Ez a világítási rendszer megfelelt a 20 év előtti igényeknek, de a mai Nagyváradnak, jó lélekkel mondhatjuk, egyáltalán — nem.

Karcolatok.

»Magyarország« nevű kollegánk tegnapi vezérékikéből megjegyeztük: hogy a magyar politikában mindig van »egy sötét lyuk«, s hogy ez a sötét lyuk mostanában »Bánffy-kabinetje.«

Képzelteti az igen tisztelt és nagyon nyájas olvasó közönség, mekkora »örömet« okoz »nekünk« az, hogy az a bizonyos sötét lyuk már is »világosodik.«

Persze az egyik felén ott van a valóságos Auer-féle »villamos lámpa«, tudniillik sok más »hírlapkorifeus« után a »Szabadság«, ime ezeket mondván és irván:

»A Bánffy-kabinet megalakulásáról szóló hírt örömmel és megnyugvással vette tudomásul az egész ország« stb.

De a másik felén csak egy »pislogó méces« van, tudniillik sok más »újságkorifeus« után a — bizony alig merjük kimondani — a legérzékenyebb »Nagyvárad«, ki is — megint alig merjük kimondani — a legújabb kabinettel egészen úgy érez — mint — akár mi?!

*

Tessék! hová nem jut az ember fia — ha a politika »nyomában« haladni — kénytelen, Semmiképen sem kívántunk újra a »Nagyvárad«-hoz jutni, de ha már odajutottunk, hát mondjuk ki, a mi a »szívünkre nehezül.«

Ha jól emlékezünk, igen sok »komoly« elintézetlen ügyünk van egymással, de ő úgy látzik ezeket nem vette s nem veszi komolyan! Sokkal komolyabban látszik venni a legutóbbi »epizódot«, s egy egyszerű kedélyességen úgy megakadt, hogy egészen elöntötte az — epe.

Legkomolyabban veszi pedig bizonyosan a »korrektorának« tollába belediktált azon jóakaratu »fohászt«:

Bár minket egészen »kikorrigálnának a — hírlapirodalomból!« Elhisszük »ezen őszinteségét!«

Cerberus.

Hivatalos értesítés.

A nagyvárad m. k. pénzügyigazgatóság a következő hivatalos értesítést teszi közzé:

2482/IV. 895 sz.

A m. kir. pénzügyminiszter f. évi január hó 5-én 904/95. szám alatt kiadott körrendelete szerint az o. é. 20 kros ezüst és 4 kros réz váltópénzek, az 1894. évi június hó 23-án 46903. sz. a. kiadott körrendelet értelmében az 1895. év végéig bezárólag minden kir. adóhivatal által beválthatók.

Figyelmeztetik tehát a nagyközönség, hogy az esetleg még birtokában lévő ily nemű váltópénzeket ez év végéig korlátlan mennyiségben bármely kis adóhivatalnál beválthatja.

Nagyvárad, 1895 január 14.

Mallász.

NAPTÁR.

— Január 17. —

Csütörtök. Róm. kath. Antal. Prot. Antal. Gör. kel. Teóna. Izr. Tebeth. 21.

Nap két 7 óra 24 p., nyug. 4 óra 25 p. Holdkelte 12 órakor, nyug. 10 óra 21 p.

Január 17. Jogász táncestély a Sasban.

20. Nagyvárad fodrász és borbély ifjuság táncestélye.

21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.

22. Zenekedvelők táncszal egybekötött estélye a Sasban.

Sirius.

tétek. Egyéb adatok meg határozottan utjában állnak azon föltevésnek, hogy Herodes 753. U. C. halt meg. Josephus szerint Herodes 37 évvel azután halt meg, hogy a senátus királylává tette, s 34 évvel az uralom tényleges elfoglalása után. Amde más forrásokból tudjuk, hogy Herodes kinevezése 714-ben U. C., trónralépése pedig 717. U. C. történt. Halála tehát 750—751-re esik. Ugyanezen eredményhez vezet Herodes fiainak uralkodási ideje. Archelaus letéteztett uralkodása 10. évében 759. U. C.; Fülöp meghalt uralkodása 37. évében 786. U. C.; Herodes Antipás száműzetett uralkodása 43. évében 792-ben vagy 793-ban. A régi egyházi írók pedig többnyire 751. végére, vagy 752. elejére teszik Jézus születését.

Jézus tehát vagy 749 végén, illetőleg 750 elején született, ami nagyon valószínű, vagy 752 végén, illetőleg 753 elején, ami nagyon valószínű. De a Dionyisus féle időszámítás még az utóbbi esetben is el volna késve 2 évvel; nagyon valószínű azonban, hogy öt évvel késik.

Jézus nyilvános fellépésének idejéből is lehetne kiindulni a számításban. Szt. Lukács szerint keresztelő szent János és Jézus tanítani kezdték Tiberius császár uralkodásának 15. évében. Jézus ekkor »mintegy 30 éves kezdett lenni.«

Mikor volt Tiberius 15. éve?

Augustus meghalt 767. aug. 19-én; ha tehát innen számítjuk Tiberius éveit, akkor Tiberius 15. éve = 781. aug. 19—782. aug. 19. Csak az a kérdés, csakugyan innen kell-e Tiberius éveit

számítani; mert Tiberius már 765. óta Augustusnak kormány társa volt.

Vonjuk le már most 781-ből Jézus 30 évét, akkor születése 751-re esik. — Tekintve azonban, hogy szt. Lukács kifejezése: »akkor kezdett Jézus mintegy harmincz éves lenni« nem annyit tesz, hogy éppen 30 éves kezdett lenni, hanem annyit, hogy a harminczas évek elején volt; azért a 751-ből bátran levonhatunk még egy vagy két évet, s akkor e szám is összhangzásba jön egyéb chronologiai adatokkal.

Vannak még az evangéliumokban egyéb adatok is, melyek azonban nem elég pontosak, s így nem is dönthetik el e vitát.

Ami Jézus születése napját illeti, a nyugati egyház azt kezdet óta, december 25-én ünnepli; s régi írók szerint a római keresztények ezen szokást a Rómában őrzött népszámlálási táblákra alapították. Ugyanezt állítja a Talmud is. Azonban a keleti (görög és szyr) egyház nagy része az első négy században — január hatodikán — a mai Vizkereszt-napján — ünnepelte Krisztus születését.

Legvalószínűbb tehát az, hogy Jézus U. C. 749. decz. 25-én született. — De lehet, hogy 750, 751, vagy 752. évben. Annyi bizonyos, hogy Krisztus születése óta legalább 1897 év múlt el; de valószínűleg 1900-at kellene irnunk. És ily formán a folyó évben a szó szoros értelmében a század végén vagyunk, s a jövő évben már tényleg belépünk a huszadik századba.

Január 23. Vadász-bál Szalárdon.
 „ 26. II. Tiszti-estély.
 „ 26. A belényesi ipartestület táncmulatsága.
 „ 26. Molnárok bálja a »Zöldfában«.
 „ 27. A Szépitési-egylet közgyűlése.
 „ 27. A nagyvárad 48-as kör estélye.
 „ 31. Nagyvárad román ifjuság táncestélye.
 Február 2. Szalontai olvasó-egylet táncestélye.
 „ 2. Jelmezbál Mező-Telegden.
 „ 9. Kereskedő ifjak köre bálja.
 „ 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
 „ 10. A nagyvárad iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.
 „ 16. Jelmezes tiszti estély.
 „ 17. Református bál a Fekete Sasban.
 „ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.
 Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

* Tisztelgés az aranymisés kanonoknál.

Lapunk ujévi számában részletesen megemlékeztünk Winterhalter Antal apát-kanonok aranymiséjéről. Említettük ez alkalommal, hogy a jubiláns szerényen visszavonult a tüntetések elől és aranymiséjét Mária-Radnán tartotta. Mindazáltal a tisztelgés még sem maradt el. Azok, akiket annyi kedves emlék fűz az aranymisés kanonokhoz, volt tanártársai, tanítványai, növendékei és tisztelői nagyszámmal keresték fel őt tegnap — a jubiláns nevenapján. Dél előtt fél tizenkettőkor vonultak be a tisztelgők Winterhalter kanonok lakására. Ott láttuk ezek élén a váradai teológiai tanárokat, kik legközelebb állanak az ünnepelthez, a váradai papságot, csaknem teljes számban, a vidékiek közül Vidovich György, Kny Antal, Grócz Béla espereseket, dr. Karsch Lollion, dr. Dunay Alajos, Szuchanek Antal, Bedák Mátyás, Trennhauser József stb. plébánosokat és a váradai róm. kath. tanítói testületet. A tisztelgők nevében Kucsovsky Lajos cz. kanonok, theol. tanár hosszabb beszédben üdvözölte az ünnepeltet, méltatta érdemeit, melyeket a papnevelés és a jótékonyosság terén szerzett, és átadta a jubileumi emléktárgyakat, egy remekművű gothikus styllusu ezüstkelyhet, egy antik-moire selyemkötésű aláírással ellátott emlékalbumot és bejelentette a 600 koronás alapítványt, melyet az ő nevére tettek a papnövendékek számára egyházzónoklati pályadíjra. Elérzékenyedve köszönte meg az agg kanonok az őszinte szívből jövő tisztelgést és az emléktárgyakat, — legjobban köszönte azonban paptársai szeretetét és ragaszkodását, melyet oly impozáns módon nyilvánítottak. — A várad kerületi esperesség nevében Dencs János kerületi esperes üdvözölte a jubilánst, melyre ez szerényen válaszolt, kitérve az elismerés és dicsérés szavai elől.

A vidéki papságot és a teológiai tanárokat asztalához hívta az ünnepelt. Ebéd alatt felköszöntőkben nem volt hiány. Derült hangulatot keltettek Kny Antal, békési esperes-plébános tószjtjai, melyeknek behatása alatt vidám kedélyvel oszlott szét a társaság.

* **Katholikus kör.** Badrey György és Gázsó Mihály köröstarjáni lakosok, Köröstarján községben megalakult »Katholikus kör« alapszabályait terjesztették be Bihar megye alispánjához azon kéréssel, hogy azt jóváhagyás végett terjeszse fel a belügyminiszterhez. Üdvözöljük az új kört szívből és melegen.

* **Jogászok estélye.** Nem is mondjuk, hogy ma lesz, mert nyilvántartja azt Bihar megye és Nagyvárad minden édesszavu, szőke, barna leánya, alányok mamái és papái. Azok »a bizonyos lázas készülődések« valósággal megtörténtek s elégtlenül várják a papák az estély elmulását. Lázas, dobogó szívvel jelentik a leányok: készen vagyunk. Készen van Farkas is a terem díszítésével, Kunz a draperiával, Hamza

Gyuzsi hegedűje legszebb hangján jelenti, hogy ha a katonazene befejezi ütemes valczereit s polkáit, akkor majd ő hozza tűzbe a hevülékeny ifju sziveket. Ercesey Péter elnök megelégedetten tekint a jogászgárdára, mely reményteljesen néz a siker elé. S az ifjuság maga a siker; hiszen róla szól a nóta:

»A nagyvárad jogásznak nincs párja . . .

Meglátjuk ma este a »Sas«-ban!

* **Muzeum-bál.** A biharmegyei és nagyvárad régiészeti egylet tegnap délután 5 órakor az egyesület Apáczá-utcai helyiségében gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az építendő muzeumi épület alaptökéjének javára február első felében nagyszabású »Muzeum-bált« rendeznek; e célból egy szűkebb körű végrehajtó bizottságot alakítottak, melynek tagjai Mezei Mihály elnöke alatt Baróthy Pál, Bozóky Géza, Czeglédy István, Deési Géza, Ertey Péter, Hegedűs Géza, Hegyesi Márton. Középsy Gyula, Kunz Gusztáv, Láng József, Nagy Zoltán, Schütz Gyula, Száhlender Lajos és Winkler Lajos. A bizottság a bál idejének és egyéb módoszatok megbeszélése végett e hó 20-án, vasárnap Mezey Mihály elnök lakásán, délután 5 órakor gyűlést tart. A meghívók a jövő hét folyamán már ki lesznek bocsátva.

* **Ditróiné E. Mari és Czárán Gyula.** A mai póstával két levelet kapott szerkesztőségünk. Így és úgy került ez a két név össze, mert mind a két munkatársunk Kolozsvárott tartózkodik. Az egyik gyöngéd női kézzel van írva. A nagyvárad szinkör feledhetetlen Noémije és Nórája, Ditróiné E. Mari asszony kedves ígérését foglalja magában, hogy poetikus lelkéből fakadó dalait s gyöngéd megfigyelésre valló prózai dolgozatait egyedül nekünk küldi meg. Hozzá teszi szokott szerénységével, hogy amit érdemes napvilágra hozni. Mindig örvendünk, ha lapunk hasábjait felkeresi érdekes közleményeivel. — Czárán Gyula, Bihar-Füred monografusa és bevezető néven Oncsásza hercege a Hotel Biasiniből ír egy érdekes levelet; leírja, hogy érte utól levelünk uliszeszi bolyongások után Kolozsvárott. Igéri s mi örömmel olvasuk, hogy költői lélekkel megírt regéit legközelebb olvashatjuk. És élvezzük!

* **Közgyűlés.** A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat f. évi január 26-án közgyűlést tart a társulat Barátok-utcai helyiségében.

* **Az ipartanodai bizottság** tegnap d. u. Ragány János elnöke alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Bertsei György, Andriska Károly, Óváry Lajos, Kékus J. Vidor, Guttman József, Kovács Ferencz, Palkovits Imre, Stark Gyula, N. Justh Sándor, Szüts Izsó, Nagy Lajos, Ujvári Vilmos, Óó Mihály, Kovalik János és Sztarill János. Mindenek előtt elnök megemlékezett Jakobovits Dezső, a buzgó és tevékeny bizottsági tag haláláról, a bizottság részvénytulajánítását jegyzőkönyvbe foglalja s az elhunytak özvegyéhez a részvét nyilatkozatot megküldeni fogja. Tudomásul vétetett, hogy a város törvényhatósági bizottsága parallel osztályok felállítását és az azzal járó tulkiadások póthitelezését jóváhagyta; a parallel osztályokhoz tanárokat alkalmaztatnak: Ember György, Sándor Alajos, Kozmann János, Óó Dezső. A változtatott órarend elfogadtatott; a tanári kar folyó hó 8. napján tartott értekezletéről jegyzőkönyvbeni határozatok jóváhagyattak; az ezen jegyzőkönyvből kitünőleg az ipariskolákban ugy a fegyelem, mint a szorgalom tekintetében minden osztály kielégítő, az iskolai mulasztások pedig a mult évekhez képest jóval kevesebbek; az ipariskolának az országos milleniumi kiállításban részvételét megállapító és az igazgató által készített tervezet és költségvetést a bizottság egész terjedelmében elfogadta; a kiállítási költség: 500 frt. fedezet: 340 frt. a hiány: 160 frt, mely a város által külön pó-

toltatni fog; a rendes tanonc-munka kiállítás itt helyben — az országos kiállítás miatt — csak a folyó tanévben marad el; folyóiratokra, rajzmintákra több kiutalások eszközöltettek.

* **Még se perlik a királyt.** Balassa-Gyarmatra, az ottani hadgyakorlatok alkalmával ő felsége saját pinczéiből vitte a cognacot és a pezsgőt. Az ottani regalebélők azonban a Rosenfeld-testvérek kijelentették, hogy ez regalecsonkítás és elhatározták, hogy be fogják érte perelni ő felségét. Azonban közbejött a polgári házasság szentesítése és a fentnevezett testvérek e felett való örömlükben elhatározták, hogy mégsem bántják a királyt, hanem egy kérvényt intéznek hozzá, amelyben megkérlik, hogy kártalanítsa őket és egyszersmind nagylelkűen kijelentik, hogy bármi határozattal megelégszenek. Kérdés: mi lett volna a dologból, ha ő felsége nem szentesíti a polgári házasságot.

* **Kinek van igaza;** A »Nagyvárad« tegnapi számában azt állítja, hogy a lapunkban és a »Szabadság«-ban is megjelent ama hír, hogy az aradi Pohl-féle szállodában egy Szabó István nevű egyén betöréssel lopást követett el, nem igaz. Legyen szives megtekinteni a nagyvárad kapitányi hivatalnál 443/1895. szám alatt ígatott sürgönyt, melyben az aradi rendőrség az esetet részletesen közli és akkor talán csak be fogja látni, hogy tájékozatlan.

* **Csak vízvezetéki vizet szabad használni.** Az iparhatóság szigorú rendeletet adott ki az összes szikvizgyárosoknak, melyben meghagyja nekik, hogy az italokhoz csakis a vízvezeték vizét szabad jövőre használniok. — A rendelet kiadása kétségkívül közegészségügyi szempontból történt.

* **Malom-bál, malom-nóta.** A László-malom szomorú krónikájába befurakodott a vigalom, meg a humor. A munkanélkül maradtak felségelésére — mint már megírtuk — e hó 26-án bált rendeznek. A katonavárosiak ezen kívül, — igaz, hogy ingyen — és jótékonyág gyakorlása nélkül — a következő nótával mulattatják egymást:

László-malom megbukott,
 Konda nem jól czélezott.
 De Szilágyi jól talált,
 Feldheim pedig appellált.
 Tarara

*
 Edelmannt is elfogták:
 Feldheim Izrael párját.
 Így hát Konda gondolja:
 Nem leszek már magamba.
 Tarara

* **Árviz a Sztaroveszky-utcán.** Tegnap délután egy teherszállító szekér neki hajtott a vízvezeték tüzcspájának és szétzúzta. A víz őrési tömegben tolt az utcára és csak akkor szűnt meg az ár, mikor a vezeték teljesen elzárták. Az egyes házakban nem tudták megmagyarázni; hogy mi okból tagadta meg a vezeték a szolgálatot pár órára.

* **Tavaszi télben.** Azok a bizonyos öreg emberek sem emlékeznek olyan szép, meleg időre, mint minő tegnap volt Nagyváradon, dacára annak, hogy január közepén vagyunk. A téli kabát szinte lekivánczolt az emberről és önkéntelenül virágáros gyermekekre gondoltunk, akik a kikelet hónapjában olyan hévvel szokták kínálgatni az első ibolyákat. Csak aztán meg ne adjuk az árát ennek a természetellenes élvezetnek.

* **Elkezelt szubvenció.** A »Dunántuli Hirlap« a következőket írja: Említettük, hogy egy kormánypártiságban dolgozó lapnál a kiadót megillető miniszterelnökségi szubvenció illetéktelen zsebekbe vándorolt tíz éven át. Midőn a kijátszott nyomdatulajdonos tudatta a miniszterelnökkel; hogy tízezer frtnál tetemesebb összegből egy Wekerle hatost sam kapott, jöllehet sajátjából fizette a lapszerkesztőséget is: a helybeli szabadelvűpárt egyik tagja felsőbb helyről kérdőre vonatott. Az illető sirva kérte a lap volt kiadóját, hogy bűnügyi feljelentéssel ne tegye őt tönkre s mindenáron kapacitálni igyekezett, hogy az ügyet ne bolygassa. A nyomdatulajdonos attól tette függővé további magatartását, ha követelése méltányos kiegyenlítésben részesítették a miniszterelnök által. Ugy látszik azonban, Wekerle országos gondjai közt megfedkezett győri hiveinek e nem épen babér-

koszoruba való ügyéről vagy fölöslegesnek találta a rendelkezési alaphól még egyszer kiadni a szubvencziót — elég az hozzá, a kényes ügy még ma is elintézetlen. Mint értesülünk, nem-sokára azonban szőnyegre kerül, amennyiben egyik tekintélyes országgyűlési képviselő, aki egyszermind a legjelesebb fővárosi ügyvédek közé tartozik, a nyomdatulajdonos megbízásából már beadta a bűnügyi feljelentést s ezenkívül interpelláció alakjában is szellőztetni fogja az ügyet. Legközelebb alkalmunk lesz közölni az érdekelt följelentést, mely jellemző fényt vet bizonyos liberálisok hazafias önzetlenségére. Ehhez sem kell kommentár!

* **Baj van!** A hevenyfertőző kórokról Hoványi Ferencz főorvos szomorú kimutatást terjesztett a polgármesteri hivatalhoz. E szerint ronesoló toroklob 8, hasi hagymáz 12, vörheny 10, kanyaró 3 esetben fordult elő. E kedvezőtlen helyzet indította arra a főorvost, hogy a közegészségügyi bizottság sürgős összehívása iránt jelentést tegyen. Nevezetesen 12 esetben fordult elő hasi hagymáz és pedig 10 esetben Ujvároson a Kőrös- és Nap-utczán és a gypszelelen. Tehát szűk területen grasszál a járvány, ami annak gyors elfojtását rövidesen lehetővé teszi. A közegészségügyi bizottság ennek folytán a napokbau ülést tart, s a teendő intézkedésekről tanácskozik.

* **Jelmez-bál Mező-Telegden.** Február 2-án Mező-Telegd város jelmez-bált rendez, a városi nagyvendéglő összes termeiben. A védnökséget Telegdy Józsefné vállalta magára, ki már is mindent elkövet, az est sikerének érdekében. — A rendezőség élén Vattay Albert nagyváradi joghallgató áll; mellette a jogász ifjuság gárdája biztosítja az est sikerét. — A meghívókat a napokban küldik szét a diszes, érdekes mulatságra, melylyel Mező-Telegd megelőzte Nagyváradot. — Hát csak fő éver Mező-Telegd!

* **A trachoma Nagyváradon.** E rettenetes betegség még mindig fenyegeti Nagyvárad ép-szemű lakosait. Hoványi Ferencz dr. főorvos most terjesztette be a trachoma állásáról szóló jelentését; e szerint:

1894. év július 1-én volt Nagyváradon trachomás beteg 29; ebből 1893-ról maradt 18; 1894. I. felében új beteg 5.

1894. év első felében volt valódi trachomás 29, gyöngye trachomás 17, összesen 46. Ebből valódi trachomás meggyógyult 7, eltávozott 6, kezelés alatt van 16. Gyöngye trachomás meggyógyult 16, eltávozott 1. Összesen 12.

1895. január 1-étől meggyógyult 3 trachomás, eltávozott 3, összesen 6. Kezelés alatt maradt 2. Az 1894. év II. felében 18 gyöngye trachomás gyógyult meg.

Az 1894. II. felében maradt valódi trachomás 2. I. felében 16. 1895. január 1-én van 18 trachomás beteg. Elég sok!

* **Az oldalfegyver.** Ujvárosi János cselédje, Garai Juliánna tegnap egy oldalfegyverrel állított be Kassay v.-velencei t. rendőrbiztoshoz, a mint az öreg Kassay bácsi megpillantotta a gyilkoló szerszámot, így gondolkodott magában: ez aztán derék leány! Bizonyosan a szeretőjétől vette el, mert nem akart engedelmessé válni. De csakhamar rájött a titok nyomára, mert a leányzó se maradt adós a beszéddel: »Ezt az oldalfegyvert azért hoztam be a tekintetes urhoz, mert a Kőrösoldalon el-ásva — találtam.«

* **Előkészületek az árvíz ellen.** Nyugtalanító hírek keringenek a Fekete Körös hegyei felől. Ugyanis a téli nagy havazások következtében a Fekete-Körös mentén átvonuló hegyeken 1 méternyi vastagságú hó rakodott le, mely a most előállott hirtelen meleg időjárás folytán olvadni kezdett. Természetes, hogy a hegy porhanyosabb részébe a hóvíz behatolt, de a keményebb rétegeken áthatni nem bírván, gyorsan lefolyt. Most a Kőrös napról-napra árad s áradásával aggodást kelt a közeli községekben. E végből a nagyszalontai járás főszolgabírója a víz által veszélyeztetett községek környékére hatósági biztosokat rendelt ki, kik a szükség esetén a melléjük rendelt közegekkel megaka-

dályozzák a víz pusztító erejét; így Horindsától Tamásdái Nagy Márton főszolgabíró, Tamásdától-Malomfokig Horváth Endre szolgabíró, Malomfoktól-Remetőig Halász Elemér közig. gyakornok, a közpötan pedig Fonyad Endre szolgabíró, azonkívül a jegyzők és a csendőr-őrök kísérik eber figyelemmel a víz áradását, kik szükség esetén teljes erőből munkálkodnak az áradás ellen.

* **Rejtélyes öngyilkossági kísérlet.** Welkusz Armin csavargó fiu véres halántékkal és kilótt rozsdás pisztolyal kezében állított be tegnap a »Biharmegyei közpötan«-ba. Rögtön megadták neki az első segélyt és a telefon-értesítésre megérkezett Lőrinczy rendőrbiztos tüzetesen kikérdezte a sebesültet. Welkusz azt adta elő, hogy kiment lövöldözni a katonavárosi rétre s mikor elsütötte pisztolyát, valaki, hogy ki azt, nem tudja — egy kövel úgy halántékon vágta, hogy nyomban elborította a vér. Ezen állítással szemben a kórházi orvosok katározott véleménye az, hogy a Welkusz jobb halántékán konstatált sérülés lövésből eredt. A rendőrbiztos hiába faggatta a fiut, megmaradt állítása mellett, hogy ő nem akart öngyilkos lenni, őt megütötték. A további nyomozást folytatják.

* **A nagyszalontai olvasó-egyesület** f. év február hó 2-án táncmulatságot rendez. A farsang legsikerültebb mulatságának meghívóit most küldi szét a város előkelő férfiából álló rendező bizottság.

* **A nagyszalontai dalegyesület** tisztújító közgyűlést tartott, melyen elnökke Nagy Márton főszolgabíróvá választották meg.

* **Feldheim bommet.** Nagy feltűnést keltett kedden az a négy szuronyos őr, kik a Feldheim fellebbezése mellé csatolt László-malmi főkönyveket a királyi táblára kísérték. A nézők között Lipme Barfusz így szólt Lébele Schnapptuehhoz: Milyen elővigyázat. Mennyire vigyáznak... — a könyvekre? Nem, a rabokra, akik a könyveket viszik a táblára.

* **Táncpróba estély.** A következő meghívó közlésére kértek föl minket: Meghívó; 1895. január 26-án, azaz szombat este a »Rózsabokor« csinosan berendezett nagy termében a tánciskolám befejezése alkalmára kiemelendő zártkörű nagy táncpróba estélyt rendezek, melyre a t. cz. közönséget meghívom. — A t. szülők és tanítványaim különös figyelmébe ajánlom, hogy e csinosan berendezett táncpróba estélyre mulhatatlanul megjelenni sziveskedjenek. Kökényesi Károly, táncztanító. — Kezdeté 8 órakor: Belépti-díj 1 korona. — Család-jegy 4 személyre 3 korona! — A meghívót kéretnek a bál estélyén bemutatni.

* **Még egy farkas kaland.** Sajátságos dolog, hogy az enyhe tél dacára az idén már harmadik farkas támadásról kell hírt adnunk. Vomácska József helybeli jóhirű zenetanárral történt meg tegnap, hogy egy Élesd környékén lakó földbirtokos család meghívására, kiment zeneórát adni. Utközben két farkas támadta meg a kocsit, de a kocsis nem vesztette el lélek-jelenlétét és a lovak közé csapott s így sikerült a sebes hajtás által megmenekedni a veszedelmes támadóktól.

* **Két Gyűrű.** Az egyik jeggyűrű és Nagyváradon találták a »Biharmegyei közpötan« elött; a másik pecsétnyomó gyűrű és Magyar-Cséknén került hivatalos letétbe. Mindakettő színarany és keresik a jogos tulajdonosokat. A jeggyűrű átvehető a nagyváradi rendőrségnél, a másik pedig a járási főszolgabírónál.

* **Rabló cigányok elfogatása.** Kedden este 6—7 óra között Szelezsán János kigyiki lakos, aki a nagyváradi heti piacra egy szekér fát szállított, nyugodtan nógatta lovait a város felé, midőn a Wolfi-erdő mellett három cigány megtámadta. A szegény ember odaadta nekik tarisznyáját, melyben enivaló volt és pénzes zacskóját a 77 krajczárral együtt, mit magával hozott utiköltségre. A rabló cigányok mikor a csekély értéket képviselő zsákmányt átvették, egy bottal jól hába ütötték Szelezsánt és utnak eresztették. A megtámadott ember panaszt tett a vámosoknál, akik a rendőrséget értesítették. Csakhamar kivonult a v.-ve-

lenzei különítménytől két rendőr; Nagy József és Tóth János és épen akkor érkeztek a Hellmann-féle téglagyár elé, mikor a vakmerő rablók három kocsit támadtak meg és ki akarták a jövevényeket fosztogatni. — A derék rendőröknek sikerült őket letartóztatni. Az utonállók Szabó Márton, Hamza Kovács György és Lakatos Máté; előbbieket nagyváradi, utóbbi szt. eleki illetőségű cigány. A vallatás során az is kiderült, hogy azok az ellopott hizott libák is az ő kezükön keresztül tüntek el. Mindnyájan részegséggel védekeznek. Szabó Márton köztük a legkvalifikáltabb, mert már négyszer volt büntetve lopás miatt és tavaly került haza a fegyházból, ahol hat esztendő telt.

* **Ha a kocsis részeg.** A kelleténél egy kicsivel többet talált inni egy jókedvű fuvaros tegnap, annyira, hogy elaludt a szekéren s a lovak arra mentek, a merre akartak. De amint a Bazár-szorosba ért a kocsis, a lovak neki mentek egy másik szekérnek s a esendeszen szunyokáló kocsis a heves összeütközés folytán a lovak közé esett. De szerencsére észrevette a veszedelmet D. G. ügyvédjelölt s a lovak elé ugrott s így történt, hogy az esetnek komolyabb következményei nem lettek s a kocsis csak néhány kisebb karczólást szenvedett.

* **Rendőri apró hírek.** Az »eltökített furulya«, melynek eltűnéséről már írtunk, Kakas István örmére már megkerült. Hegyi János eszmadia-inas vette pártfogásába, mikor a kenyeret vitte a pékműhelybe. — M. Mariska segített keresni a Kanitz Erzsike elvesztett fülbevalóját; meg is találták, de keresés közben eltűnt a másik. A jószívű M. Mariska vette magához, amiért a bíróság elé kerül, mert már túl van azon a bizonyos §-on. — Laczikonyhákát akart feltörni Nyíry Imre 16 éves csavargó cseléd, de a szemben levő »Emilia«-malomban észre vették és letartóztatták.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLETEK.

Nyílt elszámolás és köszönet nyilvánítás.

Az elaggott és munkaképtelen iparosok alaptökéje gyarapítására és az iparoskör könyvtára javára f. hó 3-án tartott táncvizsgálatom alkalmával a következő felülfizetések tettek:

Főméltóságú és Főtisztelendő dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur 25 frt, Heringh Sándor 10 frt, Hillinger Lipót 10 frt, Sal Ferencz 5 frt, br. Königsvarter Herman 5 frt, Schvarecz Jakab 5 frt, Müller Salamon 5 frt, dr. Hoványi Ferencz 5 frt, Knapp Ferencz 5 frt, Stern Jakab 5 frt, dr. Kornstein Lajos 5 frt, Rozslay Géza 5 frt, A légszeszgyár igazgatósága 5 frt, dr. Radó Ignác 5 frt, Paksy Gusztáv 5 frt, Bay Lajos 5 frt, Batory Imre 5 frt, Scheiber Mihály 5 frt, Rendes Vilmos 4 frt, Ember Emánuel 4 frt, Nagy Zsigmond 3 frt, Glacz Antal 3 frt, Hant Frigyes 3 frt, Molnár Lajos 3 frt, Nyíry György 3 frt, Dézsi Géza 3 frt, Szilárdy Ernő 3 frt, Elő János 3 frt, Wertheimstein Alfréd 2 frt, Veisz Gábor 2 frt, Baumeister Ernő 2 frt, Kékus Vidor 2 frt, Neumann M. 2 frt, Czegléd Sándor 2 frt, Szabó Lajos 2 frt, dr. Berkovits Ferencz 2 frt, Bertsey György 2 frt, Veidlich István 2 frt, Kaczián Károly 2 frt, Lukács István 2 frt, özv. Stiedl Ferencz 2 frt, Papp György 2 frt, Klein Miksa 2 frt, Nagy Lajos 2 frt, Kanovszky Márton 2 frt, Plander Sámuel 2 frt, Kolarits Károly 2 frt, Schadeberg Béla 2 frt, Stern Herman 2 frt, Náh János 2 frt, Darvassy Lajos 2 frt, Csák Máté 2 frt, Patta Manó 2 frt, Beczkay Lajos 2 frt, Gyagyóvszky Maszlay János 2 frt, X. Y. 2 frt, dr. Altmann Jakab 2 frt, Kádár és Kiss 2 frt,

Reismann Mór 2 frt, Iványi István 1 frt 50 kr, dr. Ullmann Béla 1 frt 50 kr, Vicsay István 1 frt 50 kr, Weisz Mór 1 frt 50 kr, Lengyel György 1 frt, Vlád Agoston 1 frt, Baros Albert 1 frt, Peller Ferencz 1 frt, Stadrucker Mihály 1 frt, Lövy Márton 1 frt, Ragány János 1 frt, Csobánczy Lajos 1 frt, Lobotka István 1 frt, Szöke Ferencz 1 frt, Handschauer Géza 1 frt, Fábry Zsigmond 1 frt, Rákossy Viktor 1 frt, Milibák József 1 frt, Bordé Ferencz 1 frt, Rác Mihály 1 frt, Vajnovszky J. 1 frt, Stagl Kálmán 1 frt, Hann László 1 frt, Pécsy Alajos 1 frt, Pick Róbert 1 frt, N. N. 1 frt, Bauma Vincze 1 frt, Köblös Ferencz 1 frt, P. J. 1 frt, Miskolezy Barnabás 1 frt, Réz Mihály 1 frt, Mertz János 1 frt, Rosenbaum Márton 1 frt, Reich Lőrincz 1 frt, Merey János 1 frt, dr. Rothmann Jakab 1 frt, Vachsmann Albert 1 frt, Váczy Benjamin 1 frt, Stern Lipót 1 frt, Weisz Károly 1 frt, Balázsházy Jenő 1 frt, Baiogh Döme 1 frt, Rác Jakab 1 frt, N. Justh Sándor 1 frt, Pojnar Dénes 1 frt, Mészáros Dénes 1 frt, Gitye József 1 frt, Preisz Illés 1 frt, Graf Ottó 1 frt, Kádár Gyula 1 frt, Láng József 1 frt, Stettner István 1 frt, Pécsy Antal 1 frt, Daday József 1 frt, Dévald Mihály 1 frt, Széles Lajos 1 frt, Voszka Ferencz 1 frt, Frász Jakab 1 frt, Mithailer Ede 50 kr, ifj. Fekete Sámuel 50 kr, Auslender S. 50 kr, Szeredy Mariska 50 kr, Sz. Sz. 50 kr, Fényes Endre 50 kr, Margestern Ferencz 50 kr, Sz. Kocsis János 50 kr, Linka László 50 kr, Neumann Vilmos 50 kr, N. N. 50 kr, Orosz József 30 kr, Stern Sándor 30 kr, N. N. 30 kr, N. N. 25 kr, K. N. 25 kr, Sztankovics N. 20 kr. — Mely fenti szíves adományukért illetve felülfizetésükért fogadják a nagylelkű urak szívből eredő forró köszönetünket és hálánkat. Nagyvárad, 1895. január hó 15-én. *Medveczky Dezső*, jótékonyági bizottsági jegyző, *Bertsey György*, jótékonyági bizottsági elnök.

REGENY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: B. P.

A megszólított természetesen semmit sem értett az egész dologból.

Lászi folytatá:

— Milyen furcsa az, ugy-e, bátyám, hogy jó barátod ezt az embert neked ajánlja titkárral és pénztárnokkal!

Hatvani válaszolt:

— Persze, no még csak az kellene! — ekkor barátjához fordult — tudod-e barátom, mi ez az ember nekem? pénztárnokom és titkárom volt — míg egyszer — meglópt!

Ha András kellő eszmélettel bír, mindjárt észrevehette volna a kirívó ellentétet a beszélőnek szigorú szavai és különbeni viselkedése között.

De persze kétségbeesésében ezt távolról sem vette észre s továbbra is lesújtva és lehorgasztott fővel s a földre szegzett tekintettel állott ott.

Csak akkor kezdett magához térni, mikor Hatvani szavaiban is beállott a hirtelen fordulat.

— Lásd barátom! — folytatá ez, szavait üzlettársához intézve — ez az ember hazudott. — A pénzt nem ő lopta el, hanem egy más, hozzám közel álló egyén. S midőn ő ezt megtudta, hogy azt a másikat és családomat a szegénytől megmentse, magát jelentette föl tolvajnak.

Hatvani elérzékenyedett.

— Barátom! nemde ez szép cselekedett volt? — s én, én elhittem neki a mesét, egy perczig föl tudtam róla tenni, róla, aki a megtestesült becsületesség hogy csakugyan ő volt a bűnös — és — és — durván kiutasítottam házamból.

András egykori főnöke felé közelített, de ez gyöngéden állítá meg, s újra szólt.

— Másnap megvizsgáltam a pénztárt s mindent a legjobb rendben találtam, egy krajczár sem hiányzott. Eleinte nem tudtam mit

gondoljak. De utóbb az a másik egyén, ki nagyon a lelkére vette, hogy helyette egy ártatlan bűnhődött, töredelmesen bevallotta, hogy a pénzt egy könnyelmű pillanatában elkártyázta, hanem aztán újra visszanyerte és helyére tette.

Igen természetesen ezen elbeszélésnek a jelen voltak mindegyikére más és más hatása volt.

Lászi lopva odaosont Andrásnak s kezeit szorongatta s hálásan tekintett föl reája.

Hatvani egy kis szünet után komolyan beszélt tovább.

— Képzelted barátom, milyen teher lett ez az eset az én lelkiismeretemen! Menyynyire megbántam hirtelenkedésemet s nagy hibámat! Iparkodtam azt helyrehozni, de hát ez az ur — ugy eltűnt, ugy elveszett, mintha a föld nyelte volna el.

Ekkor Hatvani András felé fordult s annak mindkét kezét a magáéba ragadván, ünnepélyesen fejezé be:

— De már most, kedves Andrásom, először is teljes szívemből bocsánatot kérek tőled — s azután — miként már akkor kijelentettem, elfogadlak — czégtársamul — s végre — ha tetszik — Irént — a ki ugyancsak busult utánad — hozzád nőül adom!

Mindaz, a mit Hatvani kilátásba helyezett, a legrövidebb idő alatt be is következett. Persze a világ ugyancsak meg volt lepette és nagyokat bámult, hogy a gazdag és tekintélyes czég, egy a homályból előkerült igénytelen embert ennyire elhalmozott kitüntető kegyeivel.

Föl sem tehető, hogy András esküvőjén jelen nem lett volna az egykori nevelőatyja és ennek családja is. De már ezen a környezetben a rokonok és közelebbi ismerősök is csodálkoztak.

S föl sem tehető, hogy az a szegény család azontul, bármikor hiányt szenvedett volna valamiben.

Befejezhetjük ezt az egyszerű történetet azzal, hogy mindnyájan boldogok — nagyon boldogok lettek!

S ezt előidézte az a bizonyos — utolsó forint!

(Vége.)

TÁVIRATOK.

Miniszteri eskütétel.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

A miniszterium ama tagjai, akik még nem voltak miniszterek, ma délelőtt 11 órakor tették le az esküt a királyi palota tróntermében. A magyar királyi udvartartás új szabályzatának értelmében az ünnepies aktusnál jelen voltak: Széchenyi Gyula gróf főajtónállómester és Tarkovich József államtitkár. Bánffy Dezső miniszterelnöknek, aki első sorban tette le az esküt, Fejérváry Géza báró assisztált, aki mint a király személye körüli miniszter, olvasta az eskümintát. Ezután letette az esküt Lukács László, Dániel Ernő, Perczel Dezső, Wlassich Gyula és Erdélyi Sándor, akiknek Tarkovich államtitkár olvasta föl az eskümintát. Az eskütétel után a király hosszabb magánkihallgatáson fogadta az új kabinetet.

A volt miniszterek a királynál.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

A lelépett miniszterium tagjait: Wekerle Sándort, Szilágyit, Lukács Bélát, Eötvös Lorántot, Hieronymit és Andrassy Gyula gróf ma déli 12 órakor fogadta bucsukihallgatáson a király.

A király nyilatkozata.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.) A bécsi Vaterland a királynak a helyze-

tet nagyon jellemző nyilatkozatát teszi közzé. E szerint a király a válság megoldása előtt való napon a következőket mondta egy képviselőnek, akit magánkihallgatáson fogadott:

— Ki nem mondhatom mennyit szenvedtem a legutolsó két év alatt.

Uj jelöltek az elnökségre.

Budapest, jan. 16. (Saját tudósítónk távirata.) A szabadelvűpárt bécsi felhivatalosa, a N. Fr. Presse a Perczel Dezső miniszterségével megüresedő képviselőházi alelnökségre Berzeviczy Albertet jelöli, a ki mellett kilátásai vannak Darányi Ignácznak is.

A képviselőházból.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.) A képviselőház hétfőn tartandó ülésére lesz kitűzve az elnökválasztás. A Ház érdemleges tárgyalásait csütörtökön kezdi meg a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetésének általános vitájával.

Politikai hurezolkodás.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

Ma délelőtt szállították el Wekerle Sándor volt miniszterelnök butorait tiz kocsin a miniszterelnöki palotából. A volt miniszterelnök tudvalevőleg az Erzsébet-körút 21. sz házban fog lakni, a hol tiz szobás lakást vett föl. Hétfőn költözik az új miniszterelnök, Bánffy Dezső br. csömöri-uti lakásából föl a miniszterelnöki palotába.

Házkutatás egy szerkesztőségben.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. ered. táv.)

A budapesti törvényszék ma hozott ítéletet Kaas Ivor báró és Markus József fölött, akiket a Pesti Napló szerkesztőségében tavaly történt házkutatás alkalmával esett incidens következtében hatóság megsértése czímen vont bűnvádi vizsgálat alá. Kaas Ivor bárót nyolcz napi fogházra s 50 frt pénzbüntetésre, Markus Józsefet pedig 3 napi fogházra ítélte a bíróság.

Indemniti.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

A Bánffy kormány nem tartja valószínűnek, hogy márczius elejéig, amíg a Wekerle kormánynak adott indemniti hatálya terjed, a költségvetés letárgyalható s szentesíthető legyen. Az új kormány ez okból legközelebb rövid időre terjedő indemnitást kér majd a törvényhozástól.

Képviselőválasztás.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

A moraviczai választókerületben ma Sztojanovics György bárót választották meg kormánypárti programmal, a katolikus Joanovits Szilárddal szemben. Sztojanovics szavazattöbbsége 359. A választás csak este ért véget.

Casimir Perier lemondott.

Budapest, jan. 16. (Saját tudósítónk távirata.) Casimir Perier, a köztársaság elnöke tegnap este fél 10 órakor lemondott állásáról.

Olcsóbb,
mint minden

Kínálatában.

ERBER

Nagyváradon,

Zöldfa-utca

34. szám

alatt.

(20) 5-3

Vásznak,

asztalneműek, kanavászok,

Schroll-féle Chiffonok,

ágy- és asztalterítők,

függönyök,

Cachemir és téli kendők

és minden a kézműáru szakmába vágó cikkek eladása

eredeti legjutányosabb gyári árak mellett.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Legujabb kalapok!!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban levő czipő-üzletünket feloszlattuk és a Zöldfa-utca

Dr. Munk-féle bazárépületben

egy a mai kornak megfelelő

uri divat-üzletet

rendeztünk be.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak.

Kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők, kesztyűk, valódi Jäger-ingek, harisnyák, illatszer, pénz- és szivartárczák. Esőernyők, sétapálczák, legújabb patent bőr Camaschnik, valódi orosz Callotsnik stb.

A legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek-czipőkben.

FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK.

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Szeplő és májfolt ellen Eszki Salvador-szappan és Spitzer-féle arckenőcs.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Karlsruhi czipők és valódi grázi Hallina-csizmák.